

**ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK**

2014 JAN. 30

95-2/2014

ELNÖK

Ikt. szám: FV-035-002/2014.

**Települési önkormányzatok
jegyzői**

Tisztelt Jegyző Asszony/Úr!

Az Állami Számvevőszék (a továbbiakban: ÁSZ) a középtávú stratégiájában a közpénzügyek átláthatóságának, rendezettségének szilárd szakmai alapon álló, értékteremtő ellenőrzését tűzte ki célul, és kiemelt szerepet szán az ellenőrzések hasznosulásának. Az ÁSZ kiemelt feladatának tartja, hogy közreműködik a korrupciós kockázatok és a korrupció elleni fellépés hatékony és eredményes eszközeinek beazonosításában, alkalmazásában, továbbá használatuk elterjesztésében, az integritás alapú közigazgatási kultúra kialakításában, ugyanis a belső kontrollrendszer hangsúlyos szerepet játszik az integritás szempontjából lényeges csalás és korrupciós kockázatok megelőzésében, illetve feltárásában is, ezáltal hatékonyabbá és eredményesebbé válhat a korrupció elleni fellépés.

A fenti célok megvalósítására az ÁSZ a 2012. évben kezdte meg, és a 2013. évben fejezte be 38 önkormányzatnál a belső kontrollrendszer kialakításának, valamint egyes kontrolltevékenységek és a belső ellenőrzés működésének ellenőrzését. Az ellenőrzött 38 önkormányzat mindegyike kockázatalapú kiválasztás alapján került ellenőrzésre.

Az ellenőrzés célja annak megállapítása volt, hogy a belső kontrollrendszer elemeinek kialakítása, a pénzügyi folyamatokban kulcsszerepet betöltő teljesítésigazolás és érvényesítés, valamint a belső ellenőrzés szabályos működése biztosította-e az Önkormányzatnál a közpénzfelhasználás szabályosságát, hozzájárult-e az értéket teremtő rend követelményének érvényesüléséhez.

Az ÁSZ az ellenőrzés megállapításait az ellenőrzött időszakban hatályos, az intézkedést igénylő megállapításokra tett javaslatokat pedig a számvevőszéki jelentés készítésekor hatályos jogszabályok alapján fogalmazta meg.

Az ellenőrzések hasznosulása érdekében a kockázatalapon kiválasztott 38 önkormányzatnál elvégzett ellenőrzések tapasztalatait összegeztük. Az ÁSZ a tanácsadó szerepét felhasználva támogatást kíván nyújtani a nem ellenőrzött önkormányzatoknak is a kockázatalapon kiválasztott 38 ellenőrzött önkormányzatnál a belső kontrollrendszer kialakításában és működtetésében feltárt lényeges hibákról, hiányosságokról való tájékoztatással. Az ÁSZ célja a

tájékoztatással, hogy a hibákból, hiányosságokból a nem ellenőrzött önkormányzatok is tanuljanak és a saját szervezetüknél esetlegesen előforduló hibákat kijavítsák.

A fentiek alapján ezúton tájékoztatom Polgármester asszonyt/urat a kockázatalapon kiválasztott 38 ellenőrzött önkormányzatnál elvégzett ellenőrzés megállapításairól.

A belső kontrollrendszer ellenőrzése

- A **kontrollkörnyezet** kialakítása a 38 ellenőrzött önkormányzatból 19-nél, (50%) nem felelt meg a jogszabályi követelményeknek, mert többek között a gazdasági programot, az önkormányzati hivatal szervezeti és működési szabályzatát, a gazdálkodásra vonatkozó és egyéb, a jogszabályok által előírt belső szabályzatokat nem, vagy nem a jogszabályi előírásoknak megfelelően határozták meg.
- A **kockázatkezelési rendszer** kialakítása 31 önkormányzatnál (81,6%) nem megfelelő minősítést kapott, mert nem mérték fel és/vagy nem állapították meg a hivatal tevékenységében és gazdálkodásában rejlő kockázatokat, nem határozták meg az egyes kockázatokkal kapcsolatban szükséges intézkedéseket, valamint azok teljesítése folyamatos nyomon követésének módját.
- A **kontrolltevékenységek** kialakítása 15 önkormányzatnál (39,5%) nem felelt meg a jogszabályi követelményeknek, mert többek között a beszámolási eljárások, a gazdálkodással (különösen a kötelezettségvállalással, ellenjegyzéssel, érvényesítéssel, utalványozással) kapcsolatos belső előírások, feltételek szabályozása nem történt meg, továbbá nem határozták meg a FEUVE-t a jogszabályban meghatározott valamennyi tevékenységre vonatkozóan. A gazdálkodási jogkörök gyakorlására nem történt meg a kijelölés, és/vagy azokat nem a kijelöléssel rendelkező személyek végezték, vagy a kijelölt személyek nem rendelkeztek a megfelelő iskolai végzettséggel.
- Az **információs és kommunikációs rendszer** kialakítása 29 településnél, azaz az ellenőrzöttek 76,3%-ában nem megfelelő minősítést kapott, mert többek között nem határozták meg az adatvédelmi és adatbiztonsági feladatokat, valamint a kötelezően közzéteendő adatok nyilvánosságra hozatalának rendjét és nem gondoskodtak az adatbiztonság érvényesüléséről.
- A **monitoring rendszer** kialakítása 29 önkormányzatnál, azaz az ellenőrzöttek 76,3%-ánál nem megfelelő minősítést kapott. A monitoring rendszer kialakítása nem felelt meg a jogszabályi előírásoknak, mert nem alakították ki a hivatal tevékenységének, a célok megvalósításának nyomon követését biztosító rendszert, amelynek része az operatív tevékenységek keretében megvalósuló folyamatos és eseti nyomon követés is, vagy csak az egyik (folyamatos vagy eseti) nyomon követésre vonatkozó szabályokat határozták meg.

A belső kontrollrendszer nem megfelelő kialakítása kockázatot jelent az önkormányzatok tevékenységeinek szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes végrehajtásában.

Ugyanis az Állami Számvevőszék az ellenőrzései során megállapította, hogy azoknál az önkormányzatoknál, ahol a kontrollrendszeren belül főként a kontrollkörnyezet és kontrolltevékenységek szabályozása nem volt megfelelő, vagy hiányos volt, ott az ellenőrzött kulcskontrollok működése is gyenge volt.

A kontrolltevékenységek kontrolljai közül két kulcskontroll (szakmai teljesítésigazolás, utalvány ellenjegyzés) működése

A 38 ellenőrzött önkormányzatból 34-nél (89,5%) az államháztartáson kívülre történő működési célú pénzeszközáradásokkal, az állományba nem tartozók megbízási díjaival, valamint a külső szolgáltatók által végzett karbantartási, kisjavítási munkákkal kapcsolatos kifizetések során a kulcskontrollok – a szakmai teljesítésigazolás és utalvány ellenjegyzés – működésének megfelelése gyenge volt. Gyengén működtek a kulcskontrollok, mert vagy nem végezték el a szakmai teljesítés igazolását, vagy azt nem az arra jogosult személyek végezték, illetve nem szabályszerűen történt a szakmai teljesítés igazolása. Az utalvány ellenjegyzője nem végezte el ellenőrzési feladatát, mert nem tárta fel, hogy a megelőző ügymenetben a gazdálkodásra (többek között pl. a szakmai teljesítésigazolásra, kötelezettségvállalásra, annak ellenjegyzésére, a kötelezettségvállalás nyilvántartására) vonatkozó szabályokat nem tartották be. Az összeférhetetlenségi szabályokat nem minden esetben tartották be (pl. érvényesítést és a szakmai teljesítés igazolását ugyanazon személy végezte).

Belső ellenőrzés működése és eredményessége

- A 2009–2011. években a belső ellenőrzés működése és szabályozása az ellenőrzött 38 önkormányzatból 21-nél, azaz az esetek 55,3%-ában nem megfelelt minősítést kapott. A belső ellenőrzés működése és szabályozása nem felelt meg a jogszabályi előírásoknak, mert többek között éves ellenőrzési tervet nem készítettek, vagy a képviselő-testület nem a jogszabályban meghatározott határidőben hagyta jóvá, az éves ellenőrzési tervet nem támasztotta alá kockázatelemzés. Az ellenőrzéseket nem, vagy nem az ellenőrzési tervben foglaltak szerint végezték, az éves ellenőrzési jelentést a zárszámadási rendelettervezettel egyidejűleg nem terjesztették a képviselő-testület elé, intézkedési tervet nem készítettek, valamint az ellenőrzésekről és az intézkedési tervek végrehajtásáról nyilvántartást nem vezettek, a nyomon követést nem biztosították.
- A 2009–2011. években a belső ellenőrzés – az ÁSZ által előre meghatározott kritériumrendszer alapján végzett értékelés szerint – az ellenőrzött önkormányzatok 92,1 %-ánál, azaz 35 önkormányzatnál nem volt eredményes, mert a belső ellenőrzés szabályozása és működése az ellenőrzött időszak egészét tekintve a jogszabályi előírásoknak nem felelt meg és a belső ellenőrzések nem, vagy nem teljes körűen tárták fel a belső kontrollok működésének és kialakításának hiányosságait.

Az ÁSZ 2007–2010. években végzett átfogó ellenőrzései során megfogalmazott javaslatok végrehajtására tett intézkedések

Az ÁSZ a 2010. évben a 38 önkormányzatból nyolc önkormányzat gazdálkodását átfogó jelleggel ellenőrizte, amelynek során összesen 128 szabályszerűségi és 39 célszerűségi javaslatot fogalmazott meg. Ebből összesen 27 javaslat (16,2%) csak részben, 71 (42,5%) pedig egyáltalán nem hasznosult.

Az ellenőrzések során feltárt, az előzőekben bemutatott hibák, hiányosságok **nem reprezentatív** mintavételen alapulnak, így azok az önkormányzati alrendszer egészére nem vonatkoztathatók. A 38 ellenőrzött önkormányzatnál tapasztalt hiányosságok a kockázatelemzés alapján történt kiválasztást támasztották alá.

A 38 önkormányzatnál elvégzett ellenőrzések tapasztalatainak beépítésével az ÁSZ megújított ellenőrzési programot készített, amely alapján jelenleg szintén kockázatalapon kiválasztott 64 településen van folyamatban „Az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának, egyes kontrolltevékenységek és a belső ellenőrzés működésének – 2013. évben induló – ellenőrzése” című számvevőszéki ellenőrzés.

A megfelelően kialakított és működtetett belső kontrollrendszer azt a célt szolgálja, hogy a költségvetési szervek működésük és gazdálkodásuk során a tevékenységeket szabályszerűen, gazdaságosan, hatékonyan, eredményesen hajtsák végre, teljesítsék elszámolási kötelezettségeiket és megvédjék az erőforrásokat a veszteségektől, a károktól és a nem rendeltetésszerű használattól. A belső kontrollrendszer magában foglalja mindazon szabályokat, eljárásokat, gyakorlati módszereket és szervezeti struktúrákat, kockázatkezelési technikákat, kontrolltevékenységeket, amelyek segítséget nyújtanak a szervezetnek céljai eléréséhez.

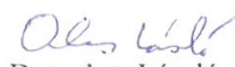
Bízom benne, hogy az ellenőrzéseink során feltárt gyakori hibák, hiányosságok megismertetésével támogatást nyújtunk az Önkormányzat belső kontrollrendszerének jogszabályi előírásoknak megfelelő kialakításához és működtetéséhez.

Budapest, 2014.

01. hó 17. nap

Tisztelettel:

Domokos László s.k.